

Olja Lozica, rođena 15. 4. 1982. u Beogradu. Osnovnu i srednju školu završila u Korčuli. Diplomirala dramaturgiju 2006. na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. Kao dramaturginja i asistentica režije radila na produkcijama u raznim kazalištima (HNK Zagreb, HNK Split, ZKM, Teatar EXIT, Teatar &TD, Kazalište Trešnja, itd.) Od 2006. do 2011. radila kao vanjski suradnik na odsjeku glume (ADU, Zagreb). Do sada primila nagrade: *Fabriqué en Croatie* (2007.) za dramu *Ogrebotine*, *Marul* (2009.) za dramaturšku obradu u predstavi *Najbolja juha! Najbolja juha!*, *Umjetnik naroda moga* (2010.) za dramaturgiju predstave *Smij i suze starega Splita*, Nagradu hrvatskog glumišta (2010.) za dramaturgiju i adaptaciju predstave *Smij i suze starega Splita*, *Marul* (2011.) za režiju predstave *Reces i ja*.

Olja Lozica

VINCENT

"Lud je samo onaj čija se ludost ne poklapa s ludošću većine."

S. Beckett

OSOBE

VINCENT

OTAC, Vincentov otac

MAJKA, Vincentova majka

ONA, Vincentova maćeha

BEBA, Vincentov polubrat

MATEJ, Vincentov prijatelj iz Institucije

JAKOV, Vincentov prijatelj iz Institucije

VLADIMIR, Vincentov prijatelj iz Institucije

PAS, Vincentov pas

OSTALI: STARI DOKTOR, DOKTOR, DRUGI DOKTOR, ČOVJEK U BIJELOM, POLICAJAC, ČASNA SESTRA, DEBELA ČASNA SESTRA, JAKOVLJEVA MAJKA, JAKOVLJEV OTAC, DIJETE 1, DIJETE 2, DIJETE 3, ENGLSKI OFICIR, MLADIĆ, STARICA-SUSJEDA, TRPIMIR, ZLATA, MISLAV, KATARINA, DJEČAK, DJEVOJČICA, VODITELJ TOMOBOLE, STARIJI GOSPODIN, SVEČENIK itd.

1.

NARATOR: Zbilo se to jednog uobičajenog ljetnog dana u Sinajskoj pustinji. Jedna mlada žena upravo je prala muževe čarape kad odjednom osjeti prodoran bol u svom trbuhu.

MAJKA: Aaa!

NARATOR: Vrisnula je jednom.

MAJKA: Aaa!

NARATOR: Vrisnula je još jednom, ali glasnije.

MAJKA: Aaaaa!

NARATOR: Vrisnula je treći put, glasnije i dulje. No, nitko se nije pojavljivao u njezinom šatoru.

Žena držeći se za trudnički trbuh, stišući zube od bola, sporim, tromim korakom odlazi do "vrata" šatora. Proviruje glavom kroz njih i osjeti snažan vjetar. Brzo povuče glavu natrag u šator i briše rukama oči pune pjeska. Zatim se osvrće oko sebe u nadi da možda nije previdjela nekog sustanara. No, u šatoru nema nikog. Ponovo vrisne. A zatim se brzo sabire i donosi odluku. Stišće svoje pesnice, duboko udahne kao da će zaroniti u more i odlučnim korakom izlazi iz šatora.

NARATOR: Nitko se nije pojavio, jer je nitko nije čuo. Vani je puhao jak pustinjski vjetar. Poznat kao ghibli.

Žena se rukama čvrsto hvata za jedan štap zaboden u zemlju kako ju vjetar ne bi odnio. Ulica je gotovo pusta. U daljini vidi skupinu ljudi koji uzaludno pokušavaju hodati prema naprijed, jer ih vjetar drži na mjestu.

NARATOR: A kad ghibli puše bolje je ne izlaziti iz šatora, jer ghibli je opasan. Njega nitko ne voli. Osim možda djece.

Sa suprotne strane vidi grupicu djece koja juri prema njoj. Trčeći uz vjetar izgledaju kao ubrzani roj osa, više nego skupina djece.

NARATOR: Djeca ga vole, jer im daje posebne sportske sposobnosti. Ako uhvate dobar zamah mogu trčati brže od konja.

Žena se pokušava vratiti u šator. Nekoliko puta uzaludno zamahuje rukama ne bi li se dohvatila "vrata", ali vjetar je ometa.

NARATOR: Ili pak skočiti u daljinu bolje nego žabe.

Žena snažnim zamahom čitavog tijela, kao da skače "u daljinu" uspijeva konačno preskočiti prag šatora. No,

zbog trudničke nespretnosti pada na pod. I u tom trenutku osjeti dosad najsnažniju bol u trbuhu. Vrisne svom silinom. Vrisne još jednom i raširi noge. I onda vrisne treći puta, ponovo glasnije i dulje. I odjednom se ispod njezinih nogu nađe djetesce.

NARATOR: I tako je Vincent došao na svijet 1944. godine. Porodila ga je majka na pragu šatora, sama usred Sinajske pustinje.

Vincent vrišti, ali ga žena ne čuje od glasnog vjetra iz vana.

NARATOR: Vrištao je kao svako novorođenče, ali zbog vjetra kao što nitko nije čuo majku dok je vrištala, ni majka nije čula svog Vincenta. I zato ga je...

Žena snažno protrese Vincenta.

NARATOR: Malo prodrimala!

Žena slabije protrese Vincenta.

NARATOR: Još malo jače prodrimala.

Žena ponovo snažno tresse Vincenta.

NARATOR: Ali kratko!

Žena naglo stane s trešnjom Vincenta.

NARATOR: Gotovo na rubu očaja, odjednom joj je sinulo! Možda on plače, ali ga ona ne čuje.

Žena pogleda prema "nebu".

MAJKA: Ghibli!!!

I pokaže "nebu roge". A onda približi Vincenta svojem uhu.

NARATOR: Približila ga je uhu. Zatim zatvorila oči ne bi li ga bolje čula. A Vincent – pa!

Vincent počne cuclati ženinu resicu uha.

NARATOR: Umjesto da "gukne", on je zgrabio ustima majčinu resicu od uha i stao je cuclati. A njegova majka, popriično škakljiva žena, odmah se stala smijati.

Žena se smije.

NARATOR: Srce joj je preplavila radost.

Žena stavlja Vincenta na drugo uho. Vincent cucla drugu resicu od uha. Žena se ponovo smije. Nakon nekog vremena žena ispruži ruke ispred sebe. Gleda Vincenta.

MAJKA: Malo si drugačiji, ali dobar si. I ja ću te voljeti, Vincente, bez obzira što si drugačiji.

Sunce pada, mjesec izlazi. Žena nasloni Vincenta na svoja pleća i tiho zapjeva uspavanku.

NARATOR: I tako je Vincent – malo drugačiji, ali dobar, došao na svijet. A sunce je otišlo na počinak.

2.

Jedan visok, elegantan muškarac – Vincentov Otac, izlazi iz šatora i glasom imitira kokota. Oko njega polako se okuplja pregršt dječice. Kako dolaze tako staju u vrstu.

NARATOR: Vincentov otac, po zanimanju učitelj, zajedno je s Vincentovom majkom i još tridesetak tisuća drugih ljudi pobjegao iz svoje domovine u Sinajsku pustinju zbog velikog rata. Dogodilo se to krajem 1943. godine kada su talijanska i njemačka vojska harale Jadranskom obalom.

Djeca su se okupila. Otac daje zviždajkom znak i oni se "prestrojavaju". Otac započinje izvoditi vježbe za razgibanje i jačanje tijela. Djeca ga složno imitiraju.

NARATOR: Budući da je bio učitelj kada je stigao u El Shatt, poznat kao grad šatora, nastavio je s održavanjem nastave na vrućem pijesku Sinajske pustinje. No, prije svakog treniranja mozga, potrebno je i treniranje tijela.

OTAC: *Mens sana in corpore sano!*

DJECA (svi zajedno, kao vojska): U zdravom tijelu, zdrav duh!

NARATOR: Bilo je geslo Vincentovog oca.

Otac pokazuje novu vježbu, koja je poprilično komplicirana, ali i smiješna. Djeca ga imitiraju. Jedno dijete dobro ne radi vježbu. Otac zviždi. Grupa se zaustavlja. Otac ponovo pokazuje vježbu, no ovo ga puta i sam je nespretno izvodi, spotiče se i pada na pod. Djeca ga gledaju u nevjericu.

NARATOR: On doduše nije bilo naročito fizički spretna čovjek.

Djeca se glasno hihoću. Otac ih gleda u nevjericu. Svom snagom puše u zviždajku. Djeca naglo staju sa smijanjem. I taman kad se čini da će Otac početi vikati na njih, slučajno "pusti vjetar". Na trenutak nastaje tajac, a onda Otac zajedno s djecom prasne u smijeh.

NARATOR: Ali bio je veseljak. I nije se sramio svojih nemoci, čak ni pred djecom. Zato su ga djeca poštovala i voljela. Naprosto, imao je mana, imao je vrlina, baš kao svaki sasvim običan čovjek.

Iz šatora izlazi Majka, držeći na rukama Vincenta. Otac se sabire. Djeci daje znak da zašute. Dijeli im štapove za pisanje po pijesku. Majka blagonaklono i ponosno gleda taj prizor.

NARATOR: Još prije nego što je Vincent napunio godinu dana, Majka se vratila na posao. Ona je bila medicinska sestra i svakoga je jutro odlazila raditi u bolnicu.

Majka predaje Vincenta Ocu, ljubi ga u obraz, odmahuje i odlazi.

NARATOR: Dok je ona radila, Otac je čuvao Vincenta.

OTAC: Djeco, danas učimo slovo S! Za početak želim čuti koje sve riječi počinju sa – S?

DIJETE 1: Slon!

DIJETE 2: Sunce!

DIJETE 3: Sladoled!

DIJETE 4: Sebra!

OTAC: Sebra?

DIJETE 4: Da, sebra! Onaj konj što nosi piždamu.

Djeca se smiju. Potihom mu se s podsmijehom izruguju.

OTAC: Mir, djeco! Mir! Stanko, taj konj što nosi piždamu, ne piždamu, ne zove se sebra, nego zebra. Z kao zub, ili kao zmaj. Razumiješ? Ne – S, nego Z. Hajde reci – zebra.

DIJETE 4: Sebra.

DIJETE 1: Zanko nema pojma!

DJECA: Zanko nema pojma! *(Ponavljaju, dok ih Otac ne zaustavi.)*

OTAC: Mir, djeco! Ovako ćemo, prije nego vam pokažem kako se piše slovo S, želim da svatko od vas nacrtati neki predmet, životinju, bilo što što počinje sa slovom – S. Tko prvi bude gotov, bit će pušten danas ranije iz škole. Tri, četiri, sad!

Djeca grabe štapove. Crtaju. Otac sjeda na pod. Stavlja Vincenta pokraj sebe.

NARATOR: I dok su druga djeca učila slova, Otac je pokušavao namamiti osmijeh na Vincentovo lice.

Otac, potajice da ga djeca ne vide, radi grimase s licem pokušavajući nasmijati Vincenta. No, Vincent prazno gleda ispred sebe, izbjegava pogled svog Oca nemajući nikakvu reakciju na njega.

NARATOR: Nikada do sada nije vidio svog sina kako se smije. Nikada! I to mu se činilo pomalo neobičnim. Ali

Vincent je po mnogo toga bio neobično dijete – nije volio gledati ljude u oči, nije reagirao kada ga se zove "Vincent! Vincent!", satima je mogao sjediti na istom mjestu i gledati u komad štapa ili neki kamen, i nikada, ali baš nikada nije skretao pažnju na sebe.

DIJETE 1: Učitelju! Učitelju! Ja sam gotov! Nacrtao sam slona!

OTAC: Bravo!

Otac ustaje i odlazi pogledati crtež slona. Vincent ostaje sjediti na istom mjestu.

NARATOR: Dok su druga djeca tražila pažnju, veselila se pohvalama, Vincent je sjedio i gledao negdje. A da nitko nije znao gdje to on gleda... I onda se jednoga dana dogodilo – čudo!

3.

Ispred šatora, na pijesku, Vincent sjedi sam. Gleda u nebo.

NARATOR: I to je čudo zbilja bilo čudno.

Vincent se hihoće kao lud. Majka istrčava iz šatora.

MAJKA: Vincent?! Vincent?!

Majka zbunjena zbog neuobičajenog prizora zaustavi se pred Vincentom i pogledom traži čemu se ili komu Vincent smije. Ne vidi ništa. Zbunjena je još i više. U tom trenutku dotrčava Otac. I čim se pogledaju nestaje strah i zbunjenost u njihovim očima. Zagrljeni i ponosni gledaju Vincenta kako se sumanuto hihoće.

NARATOR: Od toga dana Vincent je postao nadaleko najpoznatije dijete u okolici šatora s kućnim brojem 17. Njegov neobičan smijeh poznavali su svi koji su živjeli u šatoru s Majkom i Ocem, ali također i svi koji su živjeli u obližnjim šatorima.

Oko Vincenta okuplja se grupica ljudi. Vincent se i dalje hihoće kao lud. Ljudi prihvaćaju smijeh. Svi se zajedno smiju.

NARATOR: Ispočetka taj je smijeh svima donosio radost. No, kasnije...

4.

Grupica ljudi složena u formaciju zbora pjeva. Vincentova Majka, također članica zbora, pjeva. Otac, zajedno s Vincentom i ostalim ljudima sjedi u "gledalištu" i slušaju

nastup zbora. Odjednom Vincent se počne nekontrolirano hihotati. Ljudi u publici s prijezirom pogledavaju Oca.

NARATOR: Vincent nije birao ni mjesto, ni vrijeme.

Hihot postaje sve glasniji. Dirigent postaje sve nervozniji. Zbor griješi u pjevanju.

NARATOR: Čemu se on zapravo smijao, nitko nije znao. Njegov prodoran smijeh bio je kao neka velika tajna.

Majka istrčava iz zbora, uzima Vincenta u ruke te ona, Otac i Vincent brzim korakom odlaze što dalje.

NARATOR: Tajna koju čak ni njegovi Otac i Majka nisu uspijevali otkriti.

Majka i Otac tužni sjede na pijesku. Između njih sjedi Vincent koji se i dalje sumanuto smije.

NARATOR: I zbog toga su često bili potišteni.

Pokraj njih protrči zbunjena deva. Majka i Otac u istom trenu počnu se smijati.

NARATOR: Ali ta potištenost nikada nije dugo trajala. Ipak su oni bili sretni ljudi.

Otac grli Majku, Majka grli Vincenta. Sve troje su zagrljeni. Čak se i Vincent prestao smijati i prepustio se zagrljaju.

NARATOR: Bili su sretni, jer su imali jedni druge.

Sve troje ustaju i odlaze na spavanje u šator.

NARATOR: No, svemu jednom dođe kraj pa tako i sreći.

5.

Čuje se avion. Vincent istrčava iz šatora kao i mnoštvo druge vesele i nasmijane djece. Svako dijete ima papirnatog zmaja u rukama kojeg pušta da leti dok trči u smjeru aviona.

NARATOR: U Sinajsku pustinju često su stizali avioni s hranom. Tada bi djeca trčala ispod aviona dok on još leti, jer je to bio jedini hlad na otvorenom. A vjetar kojeg je stvarao bio je pogodan za let zmajeva.

Avion slijeće. Djeca i odrasli se okupljaju oko aviona. Svi su radosni. Čuju se usklici sreće.

NARATOR: No, toga dana avion koji je stigao u grad šatora nije bio uobičajen.

Iz njega izlazi jedan Oficir.

NARATOR: S pošiljkom hrane stigao je i engleski oficir

kojeg nitko nikada prije nije vidio. On je bio visok i mršav čovjek, velikih brkova i namrštenog izraza lica. A takvo lice najčešće donosi loše vijesti.

Nastala je tišina, nema više usklika. Svi promatraju Oficira.

NARATOR: I zato su svi, čim je oficir kročio u pustinju, na trenutak zastali i zašutjeli.

Omanja skupina ljudi na čelu s jednim Mladićem prilazi oficiru te zatim oni zajedno odlaze u obližnji šator. Ostali promatraju taj prizor. Čak i djeca šute. Trenutak kasnije, Mladić istrčava iz šatora..

MLADIĆ: Ljudi, gotovo je! Rat je završen! Vraćamo se doma!!!

Svi okupljeni ljudi skaču od sreće i veselja. Čuju se uzvici radosti, pjesma.

NARATOR: Toga dana dugo, dugo u kasnu noć orile su se pjesme radosti i veselja cijelom Sinajskom pustinjom. Samo se u šatoru na broju 17 nije čula pjesma.

6.

Majka leži u krevetu, bolesna. Otac sjedi pokraj nje uz krevet. Stari doktor stetoskopom sluša Majčina pluća. Vincent sjedi na podu pokraj kreveta.

NARATOR: Vincentova majka već dulje vrijeme ležala je u krevetu bolesna. Zbog velikih promjena temperature tijekom dana i noći mnogi su u gradu šatora oboljeli od upale pluća.

Stari doktor se okrene prema Ocu i glavom signalizira "nije dobro".

NARATOR: Nažalost, u to vrijeme za upalu pluća nije se imalo lijeka.

Stari doktor odlazi. Otac ostaje sjediti pokraj Majke držeći je za ruku. A Vincent se odjednom počne sumanuto hihotati.

OTAC (Vincentu): Prestani! Prestani!!!!

Otac krene prema Vincentu s namjerom da ga udari.

MAJKA: Nemoj!

Majka pruži ruke pokazujući Ocu da želi da joj donese Vincenta. Otac uzme Vincenta i da joj ga u naručaj. Vincent se i dalje smije. Majka se počinje smijati, a potom i Otac. Majka pjeva Vincentu uspavanku na egipatskom i on se polako prestaje hihotati.

NARATOR: Tu noć Vincent je posljednji puta usnuo uz Majčinu uspavanku. Sutradan su Majku položili u vrući pustinjski pijesak na vječni počinak.

7.

Sviće. Ljudi još spavaju u šatorima. Mir je. Odjednom se na razglasu čuje vesela koračnica.

NARATOR: Nekoliko dana iza sprovoda stigao je u grad šatora Veliki brod.

Iz šatora počinju izvirati djeca i odrasli. Pješčane ulice odjednom postaju prenapučene poput mravinjaka. Svi su veseli i nasmijani. Većina nosi putni zavežljaj preko ramena.

NARATOR: Iz rana jutra pustinjskim ulicama odzvanjala je radosna pjesma. Dok su se djeca opraštala od kućnih ljubimaca deva, odrasli su pakirali svoje stvari u zavežljaje. Točno u 12 sati vesela povorka krenula je prema Sueskom kanalu gdje ih je čekao Veliki brod za povratak u domovinu.

Iz daljine čuje se truba broda u Sueskom kanalu. Vesela povorka kreće se prema brodu.

8.

Čuje se truba broda koja najavljuje isplivljavanje iz luke. Na palubi broda mnoštvo je ljudi. I odrasli i djeca veselo mašu grupici ljudi koja je ostala na rivi, izvikujući "Doviđenja! Doviđenja!". Otac, koji je također na palubi i u rukama drži Vincenta, ne maše, niti izvikuje "Doviđenja!". On nije veselo.

NARATOR: Čim se brod otisnuo od rive, ponovo je krenula vesela pjesma.

Ljudi okupljeni u formaciju zbora pjevaju na palubi.

NARATOR: Putovali su danima.

Mijenja se dan u noć. Svi odlaze na spavanje osim Oca koji i dalje stoji na istom mjestu na palubi. U naručaju ima Vincenta koji spava, dok on prazno gleda u pučinu mora.

NARATOR: Po noći su spavali. Po danu su pjevali.

Mijenja se noć u dan. Zbor opet pjeva. Otac je i dalje na istom mjestu s Vincentom u rukama.

NARATOR: I mada ih je pratilo loše vrijeme, veliki valovi i oluje, ljudi nisu prestajali sa slavljem. Zbog misli o skorom povratku u domovinu svi su bili radosni.

Zbor i dalje pjeva. Otac odjednom brizne u histeričan plač poput nekog djeteta. Zboristi stanu s pjesmom. Pro-matraju Oca. Vincent koji stoji i dalje u Očevom naručju uopće ne reagira na Očev plač.

NARATOR: Gotovo svi.

Otac naglo prestane s plakanjem. Zbor nastavi s pjes-mom. Vincent se izvuče iz Očevog naručaja.

NARATOR: Očevi su osjećaji bili pomiješani. S jedne strane, bio je tužan, jer se njegova žena nikada više neće vratiti iz Sinajske pustinje.

Otac naglo prasne u histeričan smijeh. Zboristi ga igno-riraju. Dirigent daje znak da pjevaju glasnije. Otac naglo prestane sa smijehom.

NARATOR: S druge strane, bio je sretan što je rat gotov i što se vraća kući. Bio je sretan što ima sina.

Vincent stoji pokraj Oca i liže ogradu od palube. Otac ga milo gleda.

NARATOR: Malo čudnog sina, ali ipak – sina.

Vincent je pronašao nečiju cipelu i miriši je, zatim je stavlja u usta i žvače je.

NARATOR: I njemu treba pomoći da od dječaka postane čovjek.

Dvoje djece koje se tu zateklo podrugljivo se smiju Vincentu. Ali Vincent na njih uopće ne reagira. I dalje žvače cipelu. Otac u inat djeći, skine svoju cipelu i stane je žvakati kao Vincent.

NARATOR: Tako je razmišljao Otac dok je zajedno s Vincentom žvakao cipelu. Od toga dana nikada više nije plakao. Nitko ga nikada nije vidio sa suzama u očima.

9.

U predvečerje, Otac i Vincent sjede ispred velike kuće kojoj nedostaje pola krova.

NARATOR: Kad su stigli kući, natrag u svoju domovinu, nisu naišli na lijep prizor. Rat je učinio svoje. Većina kuća bila je porušena ili barem djelomično uništena. Nekim kućama nedostajali su prozori, neke su bile opustošene pljačkom, a nekima je nedostajao krov. Otac i Vincent našli su se u kući kojoj je nedostajao dio krova.

Počinje padati kiša. Otac i Vincent utrčavaju u kuću. No, u kući bez krova također pada kiša.

NARATOR: Kada je padala kiša, kuća bi poplavila. Ali sva sreća oni su imali veliki krevet i jedan veliki stol s dva stolca. Ako je kiša padala po noći, Otac i Vincent popeli bi se na krevet i u miru spavali. Ako je kiša padala po danu, Otac bi posjeo Vincenta na stol, a on sam sjeo bi se na stolac i podigao noge na stol.

Vincent sjedi na stolu, a Otac sjedi na stolcu s podignu-tim nogama na stolu. Na udar groma, dio krova pada. Na Oca i Vincenta opet pada kiša.

NARATOR: Nažalost, Vincentov Otac nije imao novaca za popravak krova.

Otac otvara kišobran i njime prekriva Vincenta i sebe. Vincent zijeva.

NARATOR: Trebalo se vratiti na posao i štedjeti. Ali kako? Vincent je još malen. Ne može ga ostaviti samog.

Otac stavlja Vincenta u krevet. Vincent spava, a Otac hoda po kući – lijevo, desno; naprijed, nazad. I dalje drži otvoren kišobran u ruci, jer kiša još uvijek pada.

NARATOR: Cijelu jednu noć Vincentov je Otac probdilo. Dok je Vincent spavao, on je hodao i razmišljao. Tražio je rješenje. Do ponoći ga je tražio hodajući u kući od jednog zida do drugog zida, lijevo-desno, naprijed-nazad.

Čuje se udarac zvonika koji oglašava da je ponoć. Kiša je prestala. Otac izlazi u dvorište ispred kuće i dalje hoda – lijevo, desno; naprijed, nazad.

NARATOR: Iza ponoći izašao je u dvorište. I tamo je tražio rješenje lijevo-desno, naprijed-nazad. U krug oko malog stabla, u krug oko velikog stabla. I već je počinjalo svitati, a rješenje se nigdje nije naziralo. Otac je zijevnuo jednom. Zatim je zijevnuo još jednom. I kad je zijevnuo treći puta, oči su mu postale teške, toliko teške da nije ni primijetio da hoda zatvorenih očiju.

Otac hoda zatvorenih očiju i ne vidi da se Vincent probudio, ustao iz kreveta i izašao iz kuće. Otišao je u susjedno dvorište. U tom dvorištu je koza Radojka.

NARATOR: I naravno, bum!

Otac, hodajući zatvorenih očiju, zabija se u stablo.

NARATOR: Tad je shvatio da mora malo prileći i odspavati.

Otac ulazi u kuću i vidi da je krevet prazan.

NARATOR: No, kad se vratio u kuću imao je što vidjeti. Prazan krevet!

OTAC: Aaa!

Otac vrisne i istrči iz kuće.

OTAC: Vincent?! Vincent?!

Otac trči oko kuće, doziva i traži Vincenta.

NARATOR: Jadan Otac nije ni primijetio kada se Vincent probudio, ustao iz kreveta i odšetao u susjedno dvorište. Toliko je bio zadubljen u misli, u traženje rješenje da...

OTAC: Tu si!!!

NARATOR: Ugledavši Vincenta kako hrani susjedinu kozu, Otac je pronašao rješenje!

Otac kuca na vrata od kuće Starice-susjede. Ona ih otvara. Starica-susjeda nosi velike naočale s debelim staklima i gluha je. Zato Otac vadi komad papira iz svog džepa i olovkom piše na papir Starici-susjedi poruku.

NARATOR: Naime, susjedina koza Radojka već je danima odbijala jesti. A ako koza Radojka ne jede, ne može davati ni kozje mlijeko. A ako nema kozjeg mlijeka, susjeda nema što za prodati. A ako susjeda nema što za prodati, nema ni novaca da nešto drugo kupi. I onda je susjeda gladna. Ukratko – Ako Radojka odbija jesti, susjeda nema što za jesti.

Starica-susjeda u nevjerici izlazi iz kuće i odlazi s Ocem do Vincenta i koze Radojke. Čim vidi da koza jede travu iz Vincentove ruke, počne oduševljeno pjeskati. A onda pruži Ocu ruku u znak – dobro dogovorenog posla.

NARATOR: Čim je susjeda vidjela kako njezina Radojka jede travu, odmah je pristala na to da svako jutro kada Otac ide u školu na posao, Vincent dođe k njoj. Ona će ga čuvati, a zauzvrat će Vincent hraniti njezinu Radojku. I tako je i bilo.

10.

Otac uzima torbu za posao i odlazi. Odlazeći maše Vincentu, a iz susjednog dvorišta Starica-susjeda maše nje-mu. Jedino Vincent nikome ne maše. On se sumanuto hihooće dok hrani kozu.

NARATOR: Očevoj sreći nije bilo kraja. Već nakon nekoliko mjeseci, Otac je sakupio dovoljno novaca za novi krov. Koza Radojka je i dalje jela s Vincentovog dlana. I uat-oč Vincentovim sve učestalijim napadajima smijeha, Starica-susjeda nije se na njega žalila. Ona je bila gluha i njoj njegov neuobičajeni smijeh nije smetao, niti je nervirao. Ona ga naprosto nije čula. Za nju je

Vincent bio sasvim obično dijete. Sve dok jednog dana nije počela primjećivati neke neuobičajenosti.

11.

NARATOR: S nepunih 5 godina Vincent je sve više oduda-rao od druge djece.

Starica-susjeda slaže drva za potpalu vatre. Vincent stoji pokraj nje i promatra.

NARATOR: Osim što još nikada nije riječ progovorio, zbog nekog nepoznatog razloga volio je da sve oko njega bude posloženo po veličini i po boji.

Vincent preslaguje drva tako da su veći komadi na dnu, prema vrhu manji te na samom vrhu najmanji.

NARATOR: Ako bi kojim slučajem Starica-susjeda nasjekla drva za potpalu vatre i složila ih u nepravilan stog, Vincent bi to odmah ispravio.

U kuhinji je sve posloženo po bojama. Svi crveni pred-meti su na jednom mjestu, svi plavi na drugom, žuti na trećem i tako redom. Starica-susjeda stavlja plavi i crveni lonac u isti ormarić. Čim je to napravila Vincent presla-guje lonce.

NARATOR: Ako bi Starica-susjeda u kuhinji složila crvene i plave lonce u isti ormarić, Vincent bi to odmah ispravio.

Starica-susjeda istresa u posudu na stolu jabuke i naranče. Vincent vadi naranče i njih prebacuje u drugu posudu.

NARATOR: Ako bi Starica-susjeda jabuke i naranče stavi-la u istu posudu, Vincent bi to odmah ispravio. Osim reda, Vincent je pokazivao i veliki interes za upozna-vanje novih stvari i predmeta.

Starica-susjeda sjedi na stolcu i plete. Pokraj nje sjedi Vincent i drži u rukama jedno klupko vune.

NARATOR: No, budući da još nije naučio govoriti, nije postavljao pitanja – čemu nešto služi. On bi naprosto nepoznati predmet uzeo u svoje ruke i...

Vincent zabija nos u klupko.

NARATOR: Mirisao ga.

Vincent stavlja klupko na uho.

NARATOR: Slušao ga.

Vincent prislanja klupko na svoja pleća, stišće ga.

NARATOR: Zatim bi ga pokušao osjetiti.

Vincent žvače klupko.

NARATOR: Okusiti.

Vincent se zaigrane. Kašlje. Pljuje komadić vune na pod. Držeći klupko u ruci gleda ga – s veće udaljenosti, s manje udaljenosti.

NARATOR: I na kraju bi ga samo gledao, promatrao iz daljine, iz bližine. To promatranje moglo je trajati satima. Isto kao što je Vincent mogao satima, ali doslovce satima, trčati na prstima kao da je "balerina" u krug oko kuće i sve vrijeme mahati rukama kao da je leptir.

Vincent trči na prstima "kao balerina" u krug oko kuće i pritom izvodi čudne pokrete rukama i nogama. Starica-susjeda je u kući i gleda ga kroz prozor. Trčanje traje toliko dugo da se promijeni vrijeme u nekoliko navrata – najprije je sunčano, zatim pada kiša, pa opet izlazi sunce i pojavljuje se duga. Tek tada Vincent prestaje s trčanjem.

NARATOR: Sve te Vincentove neuobičajenosti Starica-susjeda zapisivala je na komad papira. I onda je jedno-ga dana pozvala Oca u svoju kuću.

12.

Otac i Starica-susjeda sjede za stolom. Starica-susjeda toči im rakiju u čaše. Nakon nazdravljanja, ispijaju sve na dušak.

NARATOR: Nakon čašice rakije objavila mu je da više ne može čuvati Vincenta.

Starica-susjeda pokazuje Vincentu povećani komad papira na kojem piše "Više ne mogu čuvati Vincenta."

NARATOR: Točnije, napisala mu je. Na što je Otac pitao: OTAC: Zašto?

Otac se sjeti da Starica-susjeda ne čuje. Vadi olovku i piše na drugi komad papira "Zašto?". Starica-susjeda izvlači iz džepa papir s popisom Vincentovih neuobičajenosti i daje ga Ocu.

NARATOR: Starica-susjeda nije ništa odgovorila. Samo mu je pružila komad papir s popisom Vincentovih neuobičajenosti. I zatim je nešto rekla. Točnije promrmljala. Promrmljala je nešto što Otac nije razumio ni prvi put, ni drugi put. Zato je izvadila papir i napisala.

Starica-susjeda pokazuje Ocu komad papira na kojem piše "Vincentu treba doktor, a ne dadilja!!". Otac uvri-

jedeno pogleda što piše, zatim primi Vincenta za ruku i njih dvoje odu.

OTAC: Otac tu noć nije spavao. Bio je uvrijeđen. Bio je ljut. I bio je pun mjesec. Pa ipak...

13.

NARATOR: Sutradan umjesto da ode na posao u školu, Otac je poveo Vincenta doktoru.

U doktorskoj ordinaciji su Doktor, Otac i Vincent. Doktor ima duđu, sijedu bradu i puši lulu. Sjedi za stolom i naizmjenice promatra papir s popisom Vincentovih neuobičajenosti i Vincenta koji sjedi pokraj Oca na stolcu. Svako malo izusti nekakav čudan zvuk "Aha!" kao da je došao do nekog važnog zaključka. Za to vrijeme Vincent svako malo pruži ruku prema stetoskopu koji je na stolu, ali ga Otac uhvati za ruku i spriječi.

OTAC: Recite mi iskreno doktore, mislite li vi da njemu nedostaje neka daska u glavi?

DOKTOR: Recite vi meni iskreno, gdje je vaša žena, njegova majka?

OTAC: Umrla je.

DOKTOR: Umrla je!?!?

OTAC: Da, umrla je malo nakon što se Vincent rodio.

Doktor uzima komad papira i piše na njega. Otac ga zbunjeno promatra.

DOKTOR: Evo lijeka za Vincenta.

Doktor daje Ocu komad papira. Otac promatra papir na kojem piše "Hitna ženidba!".

OTAC (u nevjerici): Hitna ženidba?

Doktor se već ustao i došao do vrata.

DOKTOR: Alarmantno hitna ženidba!

OTAC: Ali kakav je to lijek?

DOKTOR: Vincentu ne nedostaje daska u glavi, nedostaje mu čvrsta ruka koja će ga dovesti u red, dakle – majka! (Više s vrata.) Idući pacijent!

NARATOR: I tako je Vincentov Otac riješivši jedan problem, naišao na drugi. Gdje pronaći ženu?

14.

Otac i Vincent obilaze kuće u susjedstvu. Bez obzira što su susjedi različiti, svatko od njih reagira na isti način. Prije no što Otac uspije i prozboriti, pogledaju Vincenta,

klimu glavom kao da kažu "Ne", kažu jednu rečenicu obrazložena tog "Ne" i potom zatvore vrata.

NARATOR: Tog popodneva Vincentov je Otac zajedno s Vincentom obilazio kuće u njihovom susjedstvu. Nije tražio ženu. Tražio je nekog tko bi mogao umjesto Starice-susjede čuvati Vincenta dok je on na poslu. Susjed Trpimir rekao je:

TRPIMIR: Žao mi je, ali moj pas Dinko ne voli malu djecu.

NARATOR: I onda je potjerao Dinka, koji je od radosti lizao Vincenta, natrag u kuću. Susjeda Zlata rekla je:

ZLATA: Žao mi je, ali imam upalu zuba i jake glavobolje.

NARATOR: I onda je nastavila žvakati najtvrdru jabuku koju je Otac ikad vidio.

MISLAV: Žao mi je, ali posljednjih se dana ne osjećam baš najzdravije.

NARATOR: Rekao je susjed Mislav i nastavio podizati utegu u svom dvorištu. A susjeda Katarina rekla je:

KATARINA: Žao mi je, ali imam pokvarene cijevi u kući i nemam vode već danima.

NARATOR: I onda je pojurila natrag u kuću, jer joj je voda za čaj uzavrela. Susjeda Ivanka nije ništa ni rekla. Čim je ugledala Oca i Vincenta na svom pragu, zatvorila im je vrata u lice. Nažalost, loš glas brzo putuje. Od jučer do danas već je cijelo susjedstvo znalo za popis Vincentovih neuobičajenosti.

Dok Otac i Vincent hodaju prema svojoj kući, radoznali susjed i odrasli i djeca promatraju ih s gađenjem i strahom iz svojih dvorišta ili s prozora kao da su kužni. Svatko od njih ima komad papira na kojem se nalazi popis Vincentovih neuobičajenosti.

NARATOR: I tako se Otac našao u situaciji u kojoj nije imao izbora.

15.

U školskom razredu djeca sjede u klupama, Otac ispred ploče crta Sunčev sustav. Vincent sjedi na stolu od Oca i nezainteresirano gleda u pod. Druga djeca ga s vremena na vrijeme, potajice, gađaju komadićima papira. Vincent na to ne reagira i njima je to smiješno.

NARATOR: Cijelu jednu zimu Vincent je jutro proveo u školi.

Čuje se školsko zvono. Djeca istrčavaju iz škole u školsko dvorište. U dvorištu je lopta. Uz poklike sreće i zadovoljstva, loptaju se.

NARATOR: Za vrijeme odmora Otac je Vincenta puštao u dvorište zajedno s drugom djecom. Nadao se da će tako Vincent steći prijatelje. U dvorištu su se djeca igrala skrivača ili su se loptala. I Vincent se igrao s njima.

Jedan Dječak namjerno baci loptu prema Vincentu i pogodi ga snažno u glavu. Vincent ne reagira na udarac lopte. Potpuno nezainteresirano gleda negdje u daljinu.

DJEČAK (ostaloj djeci): Rek'o sam vam – njemu je mozak zabetoniran!

Ostala prisutna djeca podrugljivo se smiju Vincentu. A Vincent se igra sa svojim rukama gledajući ih, okrećući ih, približavajući i udaljavajući ih od lica.

NARATOR: Zapravo, ponekad se igrao s njima. Češće se igrao sam. I to uvijek na isti način – promatrajući svoje ruke, približavajući ih i udaljavajući ih od svoga lica.

DJEČAK: Hej Vincent, mogu se ja malo igrat s tobom?

Dječak podrugljivo oponaša Vincenta kako se igra sa svojim rukama, ispuštajući pritom zvukove kao da je majmun. Ostala djeca se još više na to smiju. Jedna Djevojčica se izdvoji iz grupe djece koja se smije i približi Vincentu i Dječaku.

DJEVOJČICA: Prestani! Ti uopće ne znaš kakva je to igra.

DJEČAK: To je igra?

Dječak ponovi podrugljivo Vincentove kretnje rukama, ujedno imitirajući glasanje majmuna. Djeca se i dalje smiju. Dječak oponašajući kretnjama majmuna pride Djevojčici i otme joj sendvič iz ruku te ga baci na pod i pljune na njega.

DJEČAK: Ovo je bila igra.

Čuje se školsko zvono. Djeca trče natrag u školu. Djevojčica pruži Vincentu ruku. Vincent je ne gleda u oči, kao što uostalom nikoga ne gleda u oči kada mu se obraćaju pa ipak pruži joj ruku natrag.

NARATOR: I tako je Vincet s točno 5 godina i 7 mjeseci stekao prvi puta u svom životu prijatelja, točnije prijateljicu. To divno prijateljstvo trajalo je punih...

Djevojčica zagrlj Vincenta. Vincent vrisne i Djevojčica u suzama pobjegne natrag u školu.

NARATOR: ...5 minuta, jer nažalost Vincent nije volio da ga se grli. Očajan Vincentov Otac koji je cijeli prizor promatrao s prozora učionice odlučio je da tog ljeta

vodi Vincenta svaki dan na gradsku plažu. Ako igdje ima mnogo djece onda je to upravo na gradskoj plaži. Bio je uvjeren da će Vincent tamo pronaći barem jednog prijatelja.

16.

Otac i Vincent sunčaju se na gradskoj plaži. U blizini neka djeca skaču u more i pritom viču, na što Vincent prekriva rukama oči i vrišti.

NARATOR: No, gradska plaža iznijela je na svjetlo dana još neke druge Vincentove neuobičajenosti. Kada bi djeca skačući u more glasno vikala, Vincent bi vrištao i prekrivao oči.

Otac uzima Vincenta, ručnike i ostalu opremu za more i odlazi daleko od djece koja skaču u more. Vincent prestaje vrištati i više ne drži rukama prekrivene oči. Nakon nekoliko trenutaka Vincent rukama prekriva uši i vrišti.

NARATOR: Kada je sunce bilo prejako, Vincent bi vrištao i rukama prekrivao uši.

Otac pali suncobran, Vincent prestaje vrištati i skida ruke s ušiju. Otac liježe natrag na pijesak i sunča se, a Vincent, potajice, prilazi nekoj Nepoznatoj ženi koja se sunča na plaži.

NARATOR: No, ono što je najviše zabrinjavalo Vincentovog Oca bila je Vincentova potreba da isproba svaki ručnik na plaži.

Vincent žvače u ustima ručnik od Nepoznate žene dok ga ona pokušava istrgnuti iz njegovih usta. Kada ona počne vrištati i Vincent počne vrištati. Dotrčava Otac i trga iz Vincentovih ruku ručnik Nepoznate žene. Žena prestaje vrištati, ali Vincent ne. Otac ga držeći za ruku poteže prema štandu sa sladoledima. Drugom rukom prekrivio mu je usta da vrištanje bude prigušeno.

NARATOR: Ako ne bi dobio ono što traži Vincent je mogao satima vrištati. U takvim trenucima jedino što ga je moglo smiriti bila je kugla čokoladnog sladoleda. Je li u pitanju bila slučajnost ili sudbina, nitko ne zna. No, jednoga dana, baš kada je očajan Vincentov Otac razmišljao o lijeku koji mu je preporučio Doktor, pokvario se hladnjak na štandu sa sladoledima.

Ispred štanda s rastopljenim sladoledima Otac se ogleda oko sebe. Traži pogledom najbližu trgovinu. Hoda prema njoj.

NARATOR: Sve je bilo rastopljeno. Vincent je i dalje vrištao. I Otac je morao potražiti najbližu trgovinu.

Otac i Vincent ulaze u trgovinu.

NARATOR: A u toj trgovini radila je Ona!

Žena srednjih godina, poprilično krupna, povećeg porsja – Ona daje Vincentu sladoled. Vincent odmah prestaje s vrištanjem.

NARATOR: Istoga trenutka kada je Ona dala Vincentu sladoled, Vincent je blaženo zašutio i Otac je osjetio leptire u svom želudcu.

Otac i Ona se gledaju. Čuje se kruljenje crijeva u Očevom želudcu.

NARATOR: Bila je to ljubav na prvi pogled. Prepoznali su se!

17.

Čuju se svadbena zvona. Ispred trgovine staje motocikl na koji je privezana omanja prikolica. U prikolici su komadi namještaja i Vincent, koji sjedi na krevetu. Radnici unose namještaj u stan iznad trgovine. Otac jedva držeći Nju (Onu) u rukama čeka da radnici unesu sav namještaj kako bi je mogao prevesti preko praга. Pokraj njih stoji harmonikaš i svira.

NARATOR: Nakon vjenčanja Otac i Vincent doselili su se u stan iznad trgovine. Ona je bila vlasnica stana i vlasnica trgovine. Bila je dobar trgovac i imala je puno novaca. Voljela je skupe stvari i svjetlucave predmete od zlata.

Otac prenosi Nju (Onu) preko praга. Ona čim ugleda stari, trošan namještaj u svom stanu vrisne. Pokaže rukom prema vratima od izlaza. I radnici odnose tek donešeni namještaj u podrum. Odnose i krevet na kojem je Vincent. Otac trči za njima i uzima Vincenta.

NARATOR: Od trošnih i pohabanih stvari dobivala bi glavobolje. A Vincentov Otac nije želio da Ona ima glavobolje. On ju je volio i htio da Ona bude sretna. A Ona je bila sretna kad naređuje. Prvo mu je naredila da da otkaz u školi i počne raditi s njom u trgovini. Što je Otac i učinio. Potom su slijedila i druga naređenja.

Ona izvlači iz kofera svu staru odjeću od Vincenta i Oca i baca ih u jednu poveću vreću. Čim pogleda Vincentovog Oca on se skida u donje rublje i baca svoju odjeću u tu istu vreću.

NARATOR: Njemu nije smetalo što Ona voli naređivati. Ali Vincent nije volio, niti je slušao naredbe.

Ona pokazuje prstom da je sad na redu Vincent, ali on ne reagira na naredbu. Ona ga svlači, on vrišti.

NARATOR: Kada bi Vincent plakao, Otac je u glavi vrtio riječi Doktora "Njemu treba čvrsta ruka koja će ga dovesti u red... Njemu treba čvrsta ruka koja će ga dovesti u red...".

Ona stavlja Vincentu na glavu čudnu kapu koja se vezuje preko usta i koja sprječava da Vincent vrišti. S tom kapom na glavi Vincentu se vide samo oči. Ona, čim mu je stavila kapu, otvara šampanjac.

ONA: Za novi i bolji život!

Ona toči sebi i Ocu šampanjac u čaše. Otac u donjem rublju i Ona u vjenčanici nazdravljaju, a Vincent u donjem rublju s kapom na glavi njiše se glavom naprijed-nazad pokraj njih.

NARATOR: Ona je vjerovala da se novi život započinje novim stvarima. A nove stvari se kupuju – nova odjeća, nove kape, nove cipele, nove frizure, novi namještaj i nove navike.

18.

Na ulici šeću Ona, Otac i Vincent. Odjeveni su u odjeću koja vidljivo odudara od odjeće drugih ljudi koje susreću. Otac ima novu, neobičnu frizuru, a Vincent ima čudnu kapu na glavi.

NARATOR: U nove, silom stečene navike ubrajala se: svakodnevna šetnja glavnom gradskom ulicom od 18 do 19 sati, uvijek u novoj odjeći...

Ona, Otac i Vincent kao i mnoštvo drugih ljudi stoje ispred izloga gradske knjižnice. U izlogu je televizija na kojoj se ništa ne vidi. Zbog lošeg signala tek povremeno se pojavi slika na ekranu na što ljudi reaguju ispuštajući povike veselja i pljeskajući.

NARATOR: ...gledanje televizije u izlogu gradske knjižnice svake subote od 15 do 17 sati, pa makar taj dan signal bio loš i ništa se ne vidjelo...

Ona, Otac i Vincent sjede u dvorani ispunjenoj velikim stolovima. Igra se tombola. Vincent i dalje ima čudnovatu kapu na glavi.

NARATOR: ...te konačno – igranje tombole! Svake nedjelje

u domu kulture Ona, Otac i Vincent s velikim užitkom okušavali su se u sretnim dobitcima.

VODITELJ TOMBOLE (izvuče broj): Ženske nogice! Ili broj 77!

STARJI GOSPODIN: Činkvina!

NARATOR: Ali ta navika bila je kratkog vijeka.

Ona se ljuti zbog toga što je Stariji gospodin dobio, a ona nije ništa. Baca kartone s brojevima i prstom pokazuje Ocu i Vincentu vrata. Oni poslušno ustaju i odlaze.

NARATOR: Vincent se unatoč čudnovatoj kapi ipak teško privikavao na novotarije s kojima je bio okružen.

19.

Ona i Otac u svojoj spavaćoj sobi leže u krevetu. U susjednoj sobi Vincent također leži u krevetu. Na glavi ima čudnovatu kapu. Na podu pokraj Vincentovog kreveta spava Pas.

NARATOR: U novom domu imao je novu, samo njegovu sobu prepunu novih igračkaka.

Ona gasi svjetlo i čuje se škripa kreveta.

NARATOR: Imao je psa koji se zvao Pas, novog, samo njegovog.

Vincent pali baterijsku lampu i dok se čuje škripa kreveta on u ritmu okreće baterijsku lampu kao da dirigira.

NARATOR: Imao je i novi, veliki krevet, samo za njega. Ali nije volio spavati u njemu.

Škripa postaje glasnija, Vincent ustaje iz kreveta i odlazi zajedno sa Psom u roditeljsku sobu. Potajice, sjeda na krevet pokraj roditelja. Čim uperi svjetlost baterijske lampe u roditelje pod pokrivačem, škripa prestaje. Otac pali svjetlo, Vincent mu daje slikovnicu, želi da mu je čita.

NARATOR: A Ona nije voljela da Vincent spava s njima u krevetu. A posebno nije voljela da Pas spava na njezinom jastuku!

Ona protestno gura Psa na pod, gasi svjetlo i prekriva se pokrivačem preko glave. Vincent i Otac zbunjeno ostaju ležati na krevetu sa slikovnicom u rukama.

NARATOR: I onda joj je jednu večer pala na um genijalna misao.

ONA: Podrum!

Ona pali svjetlo, veselo ustaje iz kreveta, grabi Vincenta

za ruku, a drugom rukom grabi Psa i odvlači ih iz sobe u podrum. U podrumu je pohaban krevet u raspadajućem stanju iz stare kuće na kojem su spavali Otac i Vincent, ali i druge stvari, pohabane stvari, namještaj iz stare kuće.

NARATOR: Od tada su Vincent i Pas spavali u podrumu.

Vincent liježe ne stari krevet i odmah zaspe. Ona se vraća u svoju spavaću sobu.

NARATOR: Podrum je bio gotovo preslika stare kuće u kojoj su živjeli on i Otac. I jedina razlika bila je u tome što je umjesto Oca imao druge podstanare.

U roditeljskoj spavaćoj sobi čuje se ponovo škripa kreveta. Vincent leži u krevetu u podrumu.

NARATOR: Osim Psa, bila su tu dva miša, cijela obitelj paukova i jedan bijeli golub koji se ugnijezdio na vrhu ormara. Vincentu oni nisu smetali, jer on je volio životinje. U svom krevetu, u svom miru, Vincent je bio sretno dijete.

Uz škripu kreveta iz roditeljske sobe, Vincent spava.

NARATOR: I Ona i Otac bili su sretni ljudi.

20.

Jutro je. Za stolom u blagovaonici sjede Ona, Otac i Vincent. Vincent na glavi ima čudnovatu kapu.

NARATOR: Samo ponekad Ona bi poslala Vincenta u kuhinju da joj nešto donese, na primjer čašu vode.

Vincent u kuhinji ne uzima čašu vode, već otvori vrata frižidera pa ih zatvori; otvori-zatvori. I to ponavlja sve vrijeme, dok ga Ona kad dođe ne zaustavi.

NARATOR: Vincent bi otišao u kuhinju, ali se ne bi vratio za 2 minute. Ne bi se vratio ni za 5 minuta. Niti bi se vratio za 10 minuta. Ona bi ga zatekla kako otvara i zatvara vrata od frižidera. Rekla bi mu:

ONA: Prestani!

NARATOR: On ne bi prestao i Ona bi uzela kuhaču i istukla ga.

Ona tuče kuhačom Vincenta. Kad je završila daje Vincentu smeće da ga iznese ispred kuće. Vincent izlazi iz kuće. Zagleda se u automobile koji jure na ulici ispred kuće. Ne odnosi smeće u kantu, već ga spušta na praegu vrata i zalijeće se u prometnu gužvu. Nasred ulice hoda na prstima kao "balerina" i maše rukama kao da je leptir.

NARATOR: Samo ponekad Ona bi poslala Vincenta da

iznese smeće ispred kuće. Vincent bi izašao iz kuće, ali se ne bi vratio za 5 minuta. Ne bi se vratio ni za 10 minuta. Niti bi se vratio za 15 minuta. Ona bi ga zatekla kako hoda na prstima kao balerina nasred ulice, usred prometne gužve, ne osjećajući nikakav strah od automobila koji jure. Rekla bi mu:

ONA: Prestani!!!

Ona zaustavlja promet na ulici. Grabi Vincenta za ruku i odvlači ga u kuću. Uzima kuhaču i tuče Vincenta. Kad završi, stavlja šešir na glavu, uzima košaru za tržnicu i vukući Vincenta za ruku odlazi s njim na tržnicu. Na tržnici dok ona bira povrće, Vincent grabi jabuke i njima gađa ljude oko sebe.

NARATOR: On ne bi prestao. Ona bi ga odvekla u kuću, uzela kuhaču i istukla. Samo ponekad Ona bi otišla s Vincentom na tržnicu. Ako bi ona birala voće ili povrće žute boje, Vincent bi iz čista mira zgrabio nešto, na primjer jabuke i počeo ih bacati na prodavačicu. Ona bi mu rekla:

ONA: Prestani!

NARATOR: On ne bi prestao. Ona bi ponovila još nekoliko puta:

ONA: Prestani! Prestani! Prestani!

Ona grabi Vincenta za ruku i odvlači ga natrag u kuću. Uzima kuhaču i tuče ga. Kad je završila, uzima komad papira i piše.

NARATOR: On ne bi prestao. Ona bi ga odvekla natrag kući, uzela kuhaču i istukla. Naprosto, Vincent nije volio niti je slušao naredbe. A Ona nije podnosila da je netko ne sluša. Zato je odlučila napraviti popis stvari koje se "ne smiju" raditi.

Ona lijepi komad papira sa popisom stvari koje se "ne smiju" na zid.

ONA (čita popis): Ne smije se: 1) vrištati na ulici ili u kući bez razloga, ali i s razlogom, 2) ne smije se kopati nos i šmrkije lijepiti na zid ili kauč, 3) ne smije se smijati ili hihotati bez vidljivog razloga, 4) ne smije se lizati ili žvakati predmete, 5) ne smije se trčati oko kuće na prstima kao balerina i mahati rukama kao leptir, 6) ne smije se bacati predmete ni na koga, pa čak ni na kradljive prodavače na tržnici, 7) ne smije se igrati s jednim te istim kamenom više od sat vremena, 8) ne smije se...

NARATOR: Bla-bla-bla... Dug je bio taj popis. Vincent je

hrabro podnio cijelo to čitanje pa ipak vidljivog utjecaja na njega popis nije imao.

21.

Pada kiša. Vincent u dvorištu hoda na prstima kao "balerina" i maše rukama kao leptir. Pokraj sjedi Pas i zavija. Čini se kao da Vincent pleše. Otac i Ona s prozora promatraju taj prizor. Oboje imaju hladan, bezizražajan izraz lica. Ljudi koji prolaze pokraj njihovog dvorišta s podsmijehom gledaju Vincenta kako pleše. Neka Baka prolazi i križa se gledajući taj prizor i Oca i Nju (Onu) na prozoru.

NARATOR: Dani su prolazili, ali Vincentove navike bile su okorjele navike. I nitko nije znao otkuda one dolaze kao što nitko nije znao otkuda Vincentu rituali kojih se slijepo držao. Kad je padala kiša uvijek je trčao vani u dvorište i plesao na prstima. Ne daj Bože da mu se to zabrani! Hlače je uvijek oblačio tek nakon što odjene čarape. Ne daj Bože obrnuto! Ujutro je zube prao gledajući na sat točno 1 minutu i 45 sekundi. Ne daj Bože kraće ili duže! Hrana u tanjuru, različite boje, uvijek mu se morala odvajati. Ne daj Bože da su je pomiješali! Ne bi je pojeo. Niz sličnih čudnovatosti pratile su Vincenta. Susjedi su mu se smijali. Potiho su ih ogovarali. Ali te čudnovatosti nisu se dale promijeniti. I baš zato što se nisu dale promijeniti Ona se i ne zna jući počela mijenjati.

Dok Vincent i dalje pleše na kiši, Ona se na prozoru odjednom počne histerično smijati. Otac pokraj nje ispija rakiju iz boce. Njegovo lice nema nikakvu emociju. Oboje samo stoje i promatraju Vincenta kroz prozor. Ona u nekom trenutku uzme praznu bocu rakije i baci je kroz prozor. Otac nema ni na to nikakvu reakciju.

NARATOR: I Ona je postala pomalo čudnovata. Čas je bila bijesna i vikala bi. Čas bi plakala. Čas bi bacala stvari oko sebe. Čas bi se smijala kao luda. Počela je piti velike količine tableta. A Otac je zbog solidarnosti počeo piti velike količine njihove domaće rakije.

22.

Otac i Vincent sjede u dnevnom boravku. Otac čita novine i pije rakiju. Vincent žvače nogu od stolca. Pokraj njega leži, spava na podu Pas. Ona utrčava u kuću.

NARATOR: I baš kad se činilo da se nad njihovim "novim i

boljim životom" nadvio strašan oblak, Ona je dotrčala u kuću i povikala:

ONA: Trudna sam!

Otac polupijan ustaje i grli Nju (Onu). Vincent i dalje žvače nogu od stolca.

23.

Čuje se zvuk sirene. Ispred kuće parkiraju se kola Hitne pomoći. Otac i Ona s velikim trbuhom ulaze u kola Hitne pomoći i odlaze. Na ulici ostaju Vincent, s čudnom kapom na glavi, i Pas.

NARATOR: Nakon 9 mjeseci nova Beba došla je kao duga poslije kiše.

Kola Hitne pomoći vraćaju se i iz njih izlaze Otac i Ona držeći Bebu u naručju.

24.

NARATOR: Tako su govorili susjedi kad bi dolazili u posjet vidjeti tu novu Bebu i čestitati sretnim roditeljima.

U kući Ona hrani Bebu, Otac stoji pokraj njih i gleda ih. Oko njih je nekolicina ljudi s darovima za Bebu. Vincent, s čudnom kapom na glavi, i Pas ulaze u sobu. Vincent želi dotaknuti Bebu.

NARATOR: No, za Vincenta to je značio dodatak na popis stvari koje se "ne smiju".

OTAC (Vincentu kao da je pas): Ne!

Otac lagano udari Vincenta po prstima. Vincent se odmakne, ali vrlo brzo ponovo pokuša dotaknuti Bebu.

ONA (Vincentu kao da je pas): Ne!

Ona udari Vincenta po prstima. Otac primijeti da je Pas u sobi.

OTAC: Jesam rekao da ta đukela ne smije više u kuću!?

Vincent zajedno s Psom istrči iz sobe.

25.

NARATOR: I tako je Vincent prvi puta pobjegao od kuće.

Vincent, s čudnom kapom na glavi, na plaži je zajedno s Psom. Baca kamenje u more. Sunce polako nestaje na horizontu.

NARATOR: Tu noć prespavao je na plaži. Sutradan je

dobio batine i kaznu. Nije smio sedam dana izaći iz podruma. I možda bi i dulje bio u kazni da Ona i Otac nisu odlučili Bebu odnijeti na krštenje.

26.

NARATOR: A na krštenju... Kap nije samo prelila čašu, prelila je čitavu krstionicu.

Čuju se crkvena zvona. Pred krstionicom je Svećenik, Otac, Vincent s čudnom kapom na glavi i Ona koja drži u rukama Bebu. Svećenik umiva glavu Bebe krštenom vodom. Vincent na to napravi istu stvar. Zagradi vode i polije Bebu po glavi.

OTAC: Vincent što radiš?

Vincent polije glavu Bebe još jednom.

SVEĆENIK: Vraže!

Vincent počne sumanuto grabiti vodu i zalijevati glavu Bebe. Ona vrišteći ponavlja "prestani!"

SVEĆENIK: Mičite tog vraga iz Božje kuće!

Ona udari pljusku Vincentu. Svećenik se križa. Vincent i dalje pokušava zgrabiti još vode i politi s njom Bebinu glavu, ali ga Otac u tome sprječava. Crkvena zvona se sve jače čuju. Otac jedva uspijeva odvući Vincenta iz crkve. Svećenik se i dalje križa. Ona u suzama izlazi iz crkve.

NARATOR: Sutradan je Ona naredila Ocu da Vincenta odvedu Doktoru.

27.

U doktorskoj ordinaciji Drugi doktor pregledava Vincenta. Čudna kapa je na stolu. Otac i Ona sjede i promatraju pregled.

NARATOR: Ali to nije bio onaj Doktor koji je Ocu rekao da Vincentu treba Majka. Ona je ustrajala, točnije naredila da odu Drugom doktoru pa su i otišli. Taj Drugi doktor bio je nizak, debeljuškast čovječuljak s vječito nasmijanim licem. Kada je vidio čudnu kapu Vincentu na glavi, odmah je zatražio da je skine. Rekao je da je to praktična stvar protiv vrištanja, ali ipak može izazvati neke druge probleme kao što je na primjer infekcija uha.

Doktor je završio pregled. Sjeda natrag na svoj stolac.

NARATOR: Nakon što je pregledao Vincenta, pitao ih je:

DRUGI DOKTOR: Koliko Vincent ima godina?

OTAC: Devet.

DRUGI DOKTOR: Ide li u školu?

OTAC: Ne ide.

DRUGI DOKTOR: Zašto?

OTAC: Pa još nikada nije progovorio ni jednu jedinu riječ.

DRUGI DOKTOR: Kako bi i progovorio ako stalno ima kapu na glavi?

ONA: Nije progovorio zato što je mentalno retardiran!

DRUGI DOKTOR: Vincent nije mentalno retardiran. On pati od jedne neobične bolesti. Upravo sam o tome slušao na jednom seminaru u inozemstvu kod poznatog doktora Kanner. Radi se naime o tome da Vincent govori drugačijim jezikom nego vi ili ja.

ONA: Kako to mislite?

DRUGI DOKTOR: Zamislite to ovako – zamislite da se odjednom nađete u Kini. Svi govore, ali vi ne znate jezik i ne razumijete što govore. Ako vam netko postavi pitanje koliko je dva plus dva, hoćete li odgovoriti? Ne! Jer ne razumijete pitanje. I? Jeste li zbog toga mentalno retardirani? Niste!

Kako je Drugi doktor završio govoriti Vincent je počeo preslagivati njegovu opremu koja se nalazi na stolu – od većih predmeta na desnoj strani prema manjima na lijevoj. Otac, Ona i Drugi doktor samo su stali i promatraju ga.

NARATOR: Nakon podužeg objašnjenja Vincentove neobične bolesti, Drugi doktor rekao je:

DRUGI DOKTOR: Vincentu ne trebate vi – Otac i Majka, njemu treba Institucija koja će ga naučiti kako komunicirati sa svijetom oko sebe.

28.

Otac i Ona pozdravljaju se s Vincentom na rivi. Tu je i Pas. Otac zagrlj Vincenta. Vincent počne vrištati. Jedan Mornar, u pratnji Časne sestre, uzme Vincetov kofer, uhvati Vincenta za ruku i odvuče ga na brod. Čuje se truba broda. Otac maše Vincentu s rive. Brod odlazi. Ona i Otac odlaze. Pas ostaje sam na rivi.

NARATOR: I tako se Vincent preko noći našao u novom domu, u Instituciji. Institucija je bila velika zgrada s ogradom od žice na jednom dalekom, dalekom otoku. Nažalost, u Instituciji nisu primali životinje. Vincentov pas, koji se zvao Pas, našao se na ulici kao beskućnik. Vincent ga više nikada nije vidio. I zbog toga što u

Instituciji nije bilo Psa i zbog toga što je u Instituciji sve bilo novo – i krevet, i namještaj, i odjeća, i ljudi – Vincent prvih nekoliko dana nije uopće spavao.

29.

Noć je. U sobi, u Instituciji, četiri su kreveta. U njima leže bolesnici – Matej i Vladimir. Jakov mjesječari. Vincent je budan, na prozoru se nije glavom naprijed-nazad i ispušta neobične zvukove.

NARATOR: Po cijele noći stajao je na prozoru s pogledom na more i slušao šum valova. Dok je gledao more kroz čeličnu rešetku ispuštao je neartikulirane zvukove nalik nekoj tužnoj pjesmi. No, nije samo on bio ljubitelj pjevanja.

Iz kreveta ustaje Matej, prilazi Vincentu i zajedno s njim "pjeva" paralelno plješćući rukama i stvarajući ritam udarajući nogama o metalnu konstrukciju kreveta.

NARATOR: Njegovi novi cimeri bili su više-manje svi ljubitelji glazbe. Matej, rođen s Downovim sindromom, želio je postati svjetski poznati bubnar. Jakov, epileptičar i mjesječar, po noći je često ustajao i šetao po sobi zatvorenih očiju. No, kad bi čuo zvukove ritma njegova šetnja pretvarala bi se u čudnovat ples.

Jakov iz hoda, zatvorenih očiju, počinje plesati "kao majmun". Vladimir koji još uvijek leži na krevetu zamahuje rukama kao da tjera ptice. S vremena na vrijeme ispusti neki neobičan zvuk koji je loša imitacija ptičjeg kriještanja i udari nogom, na kojoj ima metalnu protezu, o rub kreveta.

NARATOR: Jedino Vladimir nije volio glazbu. On je imao jednu kraću nogu od druge. Zbog toga je trebao nositi metalnu protezu na lijevoj nozi. Imao je shizofreniju i uz svaki obrok pio je i šaku lijekova. Navečer je pio posebnu tabletu za spavanje. Kad bi je popio često je vidio ptice kako lete u njihovoj sobi. A bojao se ptica i zato bi svojom metalnom nogom udarao o rub kreveta želeći ih rastjerati. Tako je i ne znajući postajao dio orkestra u sobi 36.

Tužna Vincentova pjesma uz ritmove koje stvaraju njegovi cimeri postaje vesela pjesma. Odjednom se iz susjednih soba počinju čuti i glasovi drugih ljudi te pljeskanje i udaranje o razne predmete tako da se čini kao da svira neki jazz orkestar.

30.

U Dnevnom boravku, u Instituciji, grupica djece odjevena u istu odjeću "luduje". Neki plešu, neki pjevaju, neki crtaju po zidovima, neki vrište i trče u krug. Neki se u kutu potihom igraju preslagujući drvene igračke. Iza rešetkastih vrata, koje dijele Dnevni boravak od hodnika, stoji grupa doktora koji imaju notese u rukama, promatraju i pišu bilješke u notese.

NARATOR: U Instituciji nije bilo stvari koje se nije smjela.

Sve se moglo! Sve! Moglo se plesati, moglo se pjevati, moglo se skakati, trčati, vrištati. Moglo se šarati po zidovima. Moglo se spavati i ne spavati. Moglo se jesti i ne jesti. Sve je bilo dozvoljeno i ništa nije bilo obvezno! Osim...

U Dnevni boravak ulazi Čovjek u bijelom, vadi zviždaljku i zviždi. Sva djeca se odmah zaustave i trkom se namještaju u vrstu. Za Čovjekom u bijelom ide Časna sestra i nosi na pladnju različite lijekove. Njih dvoje hodaju od početka vrste prema kraju. Kod svakog djeteta se zaustave, Čovjek u bijelom ga promotri i da znak Časnoj sestri, a ona potom daje djetetu tabletu koju popije.

NARATOR: Tableta koje su se morale svakodnevno piti.

Medicinska sestra daje Vladimiru tabletu. On je odbija staviti u usta. Čovjek u bijelom hvata ga za vilicu i nasilno mu otvara usta. Časna sestra gura mu tabletu u usta. Vladimir je ispljune i tableta pogodi Čovjeka u bijelom točno u oko.

NARATOR: Onaj tko bi odbio popiti tabletu bio bi poslan u sobu 48, na samom vrhu Institucije.

Čovjek u bijelom zviždi na zviždajku, dotrčava medicinsko osoblje i izvlači iz sobe Vladimira. On se ne da, grize ih, udara ih metalnom protezom. Za to vrijeme Časna sestra i Čovjek u bijelom nastavljaju s dijeljenjem tableta.

NARATOR: To je bila zloglasna soba sa samo jednim krevetom. Nitko nije znao što se tamo točno događa. Oni koji su, poput Vladimira, tamo često završavali nisu voljeli o tome govoriti. Kad bi se Vladimir nakon tjeđan ili dva vratio u svoju sobu, samo je ponavljao riječ – krlетка.

31.

NARATOR: No, osim tableta obvezna je bila i svakodnevna škola. U školi se učilo pisati, čitati, računati, crtati, pje-

vati. Sve ono što se uostalom uči i u drugim školama. Jedina razlika bila je u tome što je njih učila jedna bogobojazna i nadasve bogoljubna časna sestra, dušom i tijelom posvećena Kristu.

U Dnevnom boravku su Debela časna sestra i djeca. Debela časna sestra je ispred ploče. Djeca sjede u klupama. Debela časna sestra upravo završava na ploči pisati pjesmu. Vladimir iz druge klupe gura Mateja koji sjedi u prvoj klupi. Matej se iskrađa i prilazi Debeloj časnoj sestri s leđa te je štipa za stražnjicu. Debela časna sestra vrišne, ispada joj knjiga na pod. Matej bježi natrag u klupu.

DEBELA ČASNA SESTRA: Tko je to napravio?

Svi u razredu šute, potihno se smijulje.

DEBELA ČASNA SESTRA: Sve lažljivce Bog šalje u pakao. A tamo ih Vrag roštilja na ognju.

Jakov pokaže prstom na Mateja.

DEBELA ČASNA SESTRA: Matej!?! Jesi ti to napravio?

MATEJ (ponovo s istom intonacijom): Matej, jesi ti to napjavio?

Sva djeca se smiju. I Matej skupa s njima.

DEBELA ČASNA SESTRA: Ovamo dolazi!

MATEJ (ponovi s istom intonacijom): Ovamo dojazi!

Matej se nasmijanog lica izvlači iz klupe i staje pred ploču.

DEBELA ČASNA SESTRA: Za kaznu ćeš sad prvi pročitati pjesmu na ploči. Počni!

MATEJ: Za kaznu ćeš sad pvi pjočitati pjesmu na pjoči. Počni!

Djeca se ponovo smiju.

DEBELA ČASNA SESTRA: Mrš u klupu Matej!

Matej nasmijanog lica, vraća se u klupu.

VLADIMIR: Zašto vičete na njega kad znate da on ima dislaviju, dislogiju, eholaliju...

DEBELA ČASNA SESTRA: Vladimire!

VLADIMIR: ...ehofraziju, disgnoziju, disfaziju...

DEBELA ČASNA SESTRA: Vladimire šuti!!!!

VLADIMIR: I metalaliju.

Djeca se smiju. Debela časna sestra je bijesna, grabi Vladimira za uho i poteže ga prema vratima.

DEBELA ČASNA SESTRA: Vladimire peč ćeš se na ognju paklenom!

VLADIMIR: Religija je opijum za mase!!!

Časna sestra izbacuje Vladimira iz prostorije. Djeca se smiju.

32.

Časne sestre uvode djecu u Dnevni boravak. U Dnevnom boravku je koza. Čim su sva djeca ušla u Dnevni boravak, iza rešetkastih vrata, koje dijele Dnevni boravak od hodnika, u stolce sjeda grupa doktora koji imaju note u rukama, promatraju i pišu bilješke u notese. Neka djeca se igraju s kozom, neka se zabavljaju na druge načine.

NARATOR: Osim škole, obvezna su bila i tzv. iznenađenja.

Tako su naime ljudi u bijelim kutama zvali subotnja jutra. Svaku subotu ujutro nakon doručka svu bi djecu donijeli u Dnevni boravak. U Dnevnom boravku čekalo bi ih "nešto". To "nešto" svaku subotu bilo je "nešto drugo". Iza rešetkastih vrata ljudi u bijelim kutama sjedili bi u stolcima i promatrali kako djeca reagiraju na iznenađenje. A onda bi ponekad nešto i zapisali u svoj notes.

Jedan od doktora daje znak Časnoj sestri i ona na razglas pušta zvukove rata – eksplozije bombi, pucanje mitraljeza itsl. Ostali doktora i dalje hladno promatraju djecu kako reagiraju i pritom zapisuju bilješke u notese. Neka djeca uznemireno trče po sobi i vrište, neka druga djeca uopće ne reagiraju na zvukove već se nastavljaju igrati. Doktor daje znak ponovo Časnoj sestri i ona počinje gasiti-paliti svijetlo u Dnevnom boravku. I dok djeca "luduju", doktori zadovoljnih izraza lica međusobno se smješkuju. U nekom trenutku Jakov ima epileptični napadaj. Pada na pod. U Dnevni boravak utrčava Časna sestra i Čovjek u bijelom i izvlače Jakova iz prostorije. Neka djeca su ljuta na Jakova, jer je dobio napadaj i dok ga Časna sestra i Čovjek u bijelom izvlače vani, tuku ga rukama i nogama.

NARATOR: Da nije bilo Jakova i njegovih epileptičnih napadaja iznenađenja bi često puta najvjerojatnije mnogo duže potrajala. Zbog toga je Jakov imao popriličan broj prijatelja, ali i neprijatelja. Neki su naprosto bili obožavaoci subotnjih iznenađenja.

33.

NARATOR: Uz obvezne tablete, obaveznu svakodnevnu školu i obvezna subotnja iznenađenja, postojala je još samo obvezna nedjeljna šetnja. A ona je počinjala u ranu zoru. Još prije nego što bi se sunce pojavilo na horizontu, na razglasu bi se čula...

Djeca su u sobama. Na razglasu se čuje koračnica. Djeca istrčavaju iz svojih soba i postrojavaju se u vrstu u dvorištu ispred Institucije. Časna sestra daje im poduzi konopac i oni se "dva po dva" hvataju za njega.

ČASNA SESTRA: Na lijevo!

Kad su se svi uhvatili konopca i postrojili kao "mala vojska" Časna sestra, na čelu kolone, daje znak zviždajkom i "mala vojska" stupajući kreće. Uz ritam koji zadaje Časna sestra (lijeva, desna) marširaju oko Institucije. U nekom trenutku Vladimir se iskrađa iz grupice. Daje znak Jakovu, Mateju i Vincentu i oni zajedno sa njim bježe prema vanjskim žičanim vratima od Institucije.

NARATOR: Ta divna šetnja na svježem, jutarnje zraku trajala je ravno sat vremena i sastojala se od marširanja oko Institucije – tri kruga na jednu stranu, zatim tri kruga na drugu stranu i tako nekoliko puta sve dok Časna sestra ne bi...

Časna sestra zviždi na zviždajku, djeca se zaustavljaju. Časna sestra ugleda Vladimira i ostale kako pokušavaju preskočiti ogradu. Histerično zviždi.

ČASNA SESTRA: Uхватite odmetnike! Uхватite odmetnike! Iz Institucije istrčavaju druge časne sestre koje skidaju Vladimira i ostale s ograde i vraćaju ih natrag u Instituciju.

34.

NARATOR: Uz povremene epizode neuspješnih bjegova i povremene pokušaje neuspješnih revolucionarnih ustanaka koje je redovito organizirao Vladimir, jednom mjesečno u Instituciji dogodio bi se neobičan mir. Prve srijede svakog mjeseca vrata Institucije otvarala su se za posjete.

U sobi su Vladimir, Matej, Jakov i Vincent. Svatko sjedi na svom krevetu. Uz Jakovljeve krevet su njegovi otac i majka. Ona ima bočicu sa svetom vodicom. Njih dvoje kleče na podu pokraj Jakova i mole se na glas. Vincent prazno gleda kroz prozor. Matej, nasmijanog lica, promatra Jakova i roditelje kako se mole i u nekom trenutku im

se pridružuje. Vladimir nezainteresirano čita neku knjigu.

NARATOR: Nitko tog dana nije želio raditi nepodopštine, jer svako se od njih nadao da će upravo toga dana doći njegovi roditelji i konačno reći – vodim te kući. No, to se događalo jako rijetko, gotovo nikada.

Jakovljevi roditelji završili su s molitvom. Njegova majka ustaje i polijeva ga svetom vodicom. Matej se gura da i njega polije. Što ona i radi. Potom poškropi malo i Vincenta, a kad krene prema Vladimiru, on prekrije glavu jastukom.

NARATOR: Jakovljevi roditelji dolazili su svakog mjeseca. Nakon što bi izmili nekoliko Zdravo Marija i nekoliko Očenaša, njegova majka poškropila bi ga svetom vodom iz Lurda. Potom bi ga poljubila i rekla:

JAKOVLJEVA MAJKA: Neka te čuva Bog, sine moj!

NARATOR: I onda bi njih dvoje otišli, a Jakov bi potrčao na prozor. Pratio ih je pogledom sve dok ne bi nestali iza žičane ograde Institucije.

U sobu ulazi Časna sestra i nosi radio.

ČASNA SESTRA (Vladimiru): Vladimire, tvoj otac je javio da neće moći doći, ali ti zato šalje dar.

Časna sestra daje Vladimiru radio i odlazi. Vladimir ga promatra. Bijesan je i tužan. Stavljajući radio na ormarić pokraj kreveta, gleda u strop. Matej naizmjenice promatra Vladimira i radio.

NARATOR: Vladimir nije imao majke, ali imao je oca. Njegov otac bio je visoko pozicionirani dužnosnik. Kada nije mogao doći sinu u posjet, a to je bilo i više nego često, poslao bi mu nešto na dar. Vladimira to, navodno, nije diralo.

MATEJ: Nemoj biti tužan, Vjadimije.

VLADIMIR (pogodi Mateja s jastukom): Mrš pseto retardirano!

Matej se povuče. Legne na svoj krevet. Sve četvero leže na krevetima i prazno gledaju u strop.

NARATOR: Mateju nikad nitko nije došao u posjet, jer on nikad nikog nije ni imao. On je bio siroče. On jedini nije ni znao što se nalazi izvan žičane ograde Institucije. Zato je i uvijek bio nasmijan. A Vincent... Vincentu je u posjete dolazio Otac. I onda je jednoga dana Vincent primio telegram od Oca. Časna sestra mu ga je pročitala. U njemu je pisalo: "Dragi sine, život je jedna nepredvidljiva stvar. Ovdje nema posla. Prodali smo

kuću. Sutra putujemo za Ameriku. Pisat ću ti uskoro. Otac" Vincent je taj telegram tu večer pojeo. To je bilo prije tri godine. Od tada Vincent još nije primio niti jedno pismo, niti jedan jedini telegram.

Jakov ustane s kreveta i uključuje radio u struju. Čuje se vesela glazba. Matej počinje veselo skakati po krevetu. Ostali ga promatraju. Jakov se veseli, priključuje se Mateju. Obojica skaču i gađaju se jastucima. A onda se u nekom trenutku njima priključuje i namrgođeni Vladimir koji jedva skače na krevetu, jer mu je noga u protezi. Iz jastuka ispada perje. Tad se i Vincent uključuje u zabavu.

35.

NARATOR: Od toga dana kada je u sobu 36 stigao radio, stigla je i nova nada.

Noć je. U sobi, u krevetima leže Matej, Jakov, Vladimir i Vincent. Časna sestra je u sobi i idući od jednog do drugog daje im lijek prije spavanja. Ali oni ga ne gutaju, već potajice skrivaju ispod kreveta. Kad Časna sestra ode, Jakov staje na prozor i promatra kako se postupno u svim sobama gase svjetla. Kad su sva svjetla ugašena, njih četvorica okupljaju se na jednom krevetu ispod plahte i tiho slušaju vijesti na radiju.

NARATOR: Pod broj jedan – Vladimir je pronašao način kako da se izbjegne pijenje tableta. Pod broj dva – u kasni noćni sat, kad bi cijela Institucija već bila u dubokom snu, u sobi 36 palio se radio. Tiho, ali jako tiho Matej, Jakov, Vincent i Vladimir sjedili bi pod plah-tom i slušali vijesti iz svijeta. Kovali su planove o bijegu. Točnije, Vladimir je kovao planove, a oni su slušali i potvrdno klimali glavama. Nema dvojbe, Vladimir je naslijedio karakterne crte svoga oca. Bio je pravi inicijator i vođa. Bio je urotnik. A oni skupa s njim urotnici. Samo je bilo pitanje dana kad će ostvariti svoj naum.

36.

NARATOR: I konačno je došao taj dan. Bilo je ljeto. I bilo je vruće. U zraku se osjećala jaka sparina. Bila je subota i bio je dan obveznog iznenađenja.

U Dnevnom boravku o čavao na zidu stoji obješen kao majica Jedan čovjek. On promatra djecu oko sebe, djeca promatraju njega. Neka djeca ga pipkaju za noge, neka su potpuno nezainteresirana i igraju se u nekom kutu. Iza rešetkastih vrata sjede u stolcima doktori s notesima u

rukama. Vladimir potajice daje znak Jakovu i Jakov glumi da ima epileptični napadaj. U Dnevni boravak utrčava Časna sestra i Čovjek u bijelom. Odnose Jakova, a ostale šalju u svoje sobe.

NARATOR: Nakon što je Jakov odglumio epileptični napadaj sva su djeca, kao i inače, potjerana natrag u svoje sobe. Trebalo je još samo pričekati noć i urotnička skupina mogla je krenuti u akciju.

37.

U sobi 36 Jakov promatra na prozoru gašenje svjetala. Vladimir, Vincent i Matej spremno čekaju ispred vrata. Kad se ugasi posljednje svjetlo Jakov daje znak i Vladimir gleda na sat. Prije no što napuštaju sobu Vladimir kredom piše na zid velikim slovima: "Smrt fašizmu, a sloboda nama!" Potom Jakov uzima kredu i ispod toga piše "Amen!" Potom Vladimir daje znak i oni tiho, nečujno izlaze iz sobe, puze na koljenima.

NARATOR: Puzeći su prošli treći kat, pa drugi kat i konačno prvi kat. Najopasnije je bilo proći zaštitara na samom ulazu vrata. No, Vladimir se za to pobrinuo. Znao je da zaštitar ima problema s mjehurom i da mora često na WC. Čim su čuli njegove korake pa zatim vrata od WC-a, šmugnuli su iz Institucije. Iz petnih žila trčali su prema moru, na jedino mjesto gdje žičane ograde nije bilo. Plan je bio da preplivaju na obalu.

38.

Vladimir, Jakov, Matej i Vincent stoje na obali pokraj mora i promatraju mjesečinu.

NARATOR: Mjesečina je bila idealna. U daljini vidjela su se svjetla kuća na kopnu. Nisu odmah skočili u more. Samo su stajali i gledali. I onda je prvi skočio Vladimir.

VLADIMIR: Ajde!

NARATOR: Za njim je skočio Jakov. Zatim Vincent. I na kraju Matej.

Vladimir, Jakov i Vincent plivaju. Matej lupa rukama na sve strane. Utapa se.

MATEJ (utapajući se): Vladimij?! Vladimij?!

JAKOV: Matej se utapa!

VLADIMIR: Tiho!

JAKOV: Matej se utapa!!!

Vladimir se okreće. Sve troje su u panici. Vladimir dopli-

vava do mjesta na kojem se Matej počeo utapati, zaranja, ali ne uspijeva izvući Mateja. Sve troje rone, ali ne pronalaze ga. U Instituciji se pale svjetla. Iz nje dotrčava medicinsko osoblje. Skaču u more, izvlače Mateja iz mora. Izvlače i njih troje. Pokušavaju animirati Mateja, ali bezuspješno. Jakov plače i križa se. Vladimir pokunjeno šuti i gleda u Mateja. Netko od medicinskog osoblja viče na njih i ponavlja "Što ste to napravili?" Vincent ne gleda u Mateja, on gleda u more.

VINCENT: Nije znao plivati. A mislio je da zna. Utopio se.

NARATOR: I to su bile prve riječi koje je Vincent ikada izgovorio. Bilo mu je točno 14 godina. Tu večer nitko nije spavao u Instituciji. Tišina u sobi 36 mogla se rezati nožem. Sutradan je Vladimir sa svojom metalnom protezom na nozi izudarao radio tako snažno da ga je gotovo pretvorio u prah.

39.

U sobi 36 je Vincent sam. Sjedi na podu i slaže komadiće radija. Dok slaže nije se naprijed-nazad gornjim dijelom tijela i pritom ispušta neke neartikulirane zvukove. U nekom trenutku u sobu ulazi Jakov. U čudu gleda kako je Vincent sastavio radio. Uključuje radio u struju i čuje se glazba.

JAKOV: Vincente pa ti si iscijelio radio!

Jakov istrčava iz sobe i viče trčeci hodnikom: "Doktore, Vincent je iscijelio radio!". Vincent ostaje sjediti na podu i prazno gledati u pod.

NARATOR: I tako je Jakov otkrio Vincentov tajanstveni talent. Ispočetak nitko nije vjerovao da je to moguće. Onda je Čovjek u bijelom donio Vincentu na popravak njegov privatni radio iz kuće koji već godinama nije radio i Vincent ga je popravio za manje od pola dana. Preko noći je Vincent postao glavna atrakcija Institucije i čudo od djeteta. Iako i dalje ništa nije govorio i većinom se držao po strani nezainteresiran kad bi mu se donijela bilo kakva sprava, bilo kakav aparat koji je pokvaren, on bi taj kvar riješio za tili čas.

U sobi 36 Vincent sjedi na podu i popravljiva fotoaparat. Oko njega je mnoštvo različitih pokvarenih tehničkih naprava. Jakov u čudu gleda Vincenta s kreveta. Vladimir leži na krevetu i čita knjigu. Čovjek u bijelom ulazi u sobu i donosi još jedan aparat na popravak i daje Vincentu čokoladu. No, Vincent nije zainteresiran za čokoladu.

Koncentriran je na popravljivanje fotoaparata. Jakov i Vladimir jedu čokoladu.

NARATOR: Naravno da je Jakov bio uvjeren da je sveta voda iz Lurda s kojom je njegova majka nekoliko puta poškropila Vincenta razlog tome čudu. Naravno da je Čovjek u bijeloj kuti počeo iskoristavati Vincentov neuobičajeni talent. Otvorio je tvrtku na ženino ime koja se bavila popravcima električnih aparata. Sve što su mu ljudi donosili na popravak, on je donosio u sobu 36. Tako je uz slabu doktorsku plaću konačno uspio napuniti svoj kućni proračun. Zauzvrat je Vincentu jednom tjedno donosio čokoladu. No, Vincent nije volio čokoladu pa bi je umjesto njega pojeli Vladimir i Jakov.

40.

Čuje se sirena policije. Ispred Institucije parkirana se policijski automobil. Iz njega izlazi Policajac i ulazi u Instituciju. Nakon nekog vremena iz Institucije izlaze Policajac i Čovjek u bijelom s lisicama na rukama.

NARATOR: Nakon nepune četiri godine po Čovjeka u bijelom stigla je policija. Ispostavilo se da lijekovi koje je Čovjek u bijelom davao djeci u Instituciji nisu dozvoljeni. Dan nakon uhićenja na radiju se čula vijest o – zlo-upotrebi djece u medicinskim eksperimentima. Tjedan dana nakon uhićenja došao je Čovjek u crnom i okupio je svu djecu iz Institucije u Dnevnom boravku. Rečeno im je da se mogu spakirati, jer da će od sutra Institucija biti zatvorena. Većina djece bila je zbuñjena. Neki su bili sretni. Neki su bili tužni. A neki nisu znali kako da se osjećaju. Među njima bio je i Vincent.

41.

Na rivi je brod. Prepun je djece iz Institucije. Čuje se truba broda. Na palubi je Vincent. Oko vrata ima obješen na remenu fotoaparat. Sa razglasa na brodu čuje se vesela glazba. Brod isplovjava.

NARATOR: Bilo mu je 19 godina. I bio je slobodan čovjek. I imao je fotoaparat. I nije imao nikoga. I nije znao što da radi. I nije znao kamo da ide. I nije znao što da misli. I nije znao što da osjeća. Pred njim je bio život, a on nije znao što će s njim.

Brod stiže u luku. Vesela djeca iskrcavaju se iz broda. Roditelji su došli po njih. Čuju se povici radosti. Vincent

stoji po strani i promatra kako se riva polagano prazni. Kad se riva isprazni, Vincent sjeda na sam rub rive i gleda zalazak sunca. U nekom trenutku zaspe.

NARATOR: I kad je brod stigao u luku, i kad su se svi iskricali, i kad su po ostalu djecu došli roditelji i kad je već sunce počelo gutati more u daljini, on i njegov fotoaparar ostali su sami. I tako je Vincent, slobodan čovjek, svoju prvu slobodnu noć proveo na rivi gledajući zalazak sunca. Zaspao je u sjedećem položaju. A ujutro kad su prve zrake sunca pomilovale njegovo bljedo lice, ustao je na noge, dobro se istegnuo i...

Vincent pleše na rivi kao "balerina" mašući rukama poput leptira. Sunce taman izlazi. Iza Vincentovih leđa omanja grupica kineskih turista grabi svoje fotoaparate i fotografira izlazak sunca i Vincenta koji pleše. U nekom trenutku Vincent prestaje s plesom i gleda u turiste, a oni mu na njegovo silno iznenađenje počinju pljeskati i govore mu nešto na kineskom što on, dakako, ne razumije, no po njihovim nasmijanim licima vidi da su radosni. Vincent se počinje smijati. Hihoće na sav glas, a kineski turisti se također počinju hihotati.

NARATOR: I tad je Vincentu svanulo!

42.

Vincent je na velikom brodu koji prevozi hranu u Grčku. Na mjestu gdje su posložene vreće pšenice Stari mornar pokazuje Vincentu mjesto gdje da se sakrije, između dvije velike vreće. Vincent se skriva između vreća i umjesto da plati novcem daje Starom mornaru fotoaparar.

NARATOR: Sjetio se priče doktora koji je njegovom Ocu objasnio što bi se dogodilo da se jedan sasvim običan čovjek, ali ne Kinez, zateče u Kini. Je li bi itko mislio da je on neobičan zato što ne govori kineski? Ne! Je li bi itko mislio da je on lud ili retardiran, jer ne govori kineski? Ne! Nitko to ne bi mislio, jer on je stranac. A jedino stranci u tuđim zemljama imaju pravo na svoje običaje i na svoj jezik. Nitko ih zbog toga ne osuđuje.

Čuje se truba broda. Brod prilazi rivi u Grčkoj. Vincent izviriše iznad vreća pšenice i kad nitko ne gleda, istrčava s broda na rivu.

NARATOR: I tako je Vincent odlučio postati – stranac! Ili drugim riječima – vječiti turist.

43.

Vincent u Grčkoj, u servisu elektrotehničkih aparata popravljiva televizor. Njegov Gazda stoji pokraj njega. I dok mušterije donose nove aparate na popravak, Gazda s oduševljenjem pokazuje na Vincenta koji koncentrirano i vješto popravljiva aparate koji su pred njim.

NARATOR: Najprije je završio u Grčkoj. Tamo se zaposlio u jednom malom elektrotehničkom servisu. Radio je ono što najbolje umije – popravljao televizore, fotoaparate, radio-prijemnike, magnetofone, sva tehnička pomagala. Gazdi nije smetalo što Vincent ne govori grčki, jer je bio dobar radnik. No, kad je prošio neko vrijeme i kad se već očekivalo da Vincent nauči pokojnu grčku riječ, Vincent je pokupio svoj kofer, jedan fotoaparar i nešto malo novaca što je zaradio i put pod noge.

44.

NARATOR: Gdje god da je putovao nosio je svoj mali fotoaparar. Nije fotografirao zbog uspomena. Fotografirao je zbog znatiželje. Želio je upoznati svijet. Kasnije je nabavio i kameru. Više nije samo fotografirao, snimao je sve oko sebe. Fotografije je slao jednom poznatom časopisu. Zauzvrat su oni njemu slali novce.

Vincent u Africi, sad već vidljivo stariji, s Bušmanima trči dok oni ganjaju antilopu s lukovima i strijelama. Vincent ima fotoaparar oko vrata. Kad god se grupica Bušmana zaustavi, on izvadi fotoaparar i slika ih.

NARATOR: Na jugozapadu Afrike pio je kap vode na dan i lovio lukom i strijelom zajedno s Bušmanima antilope.

Bušman ulovi antilopu. Ostali Bušmani, uključujući Vincenta okupljaju se oko nje. Plešu svoj ritualni ples. Vincent namješta kameru da snima Bušmane i antilopu. Dok kamera snima, Vincent pleše svoj ples kao "balerina" i maše krilima kao leptir. Bušmani ga imitiraju. Uz zajednički ples čuje se i zajednička pjesma.

45.

NARATOR: Skupljao je sjemenke, školjke i rakove s Aboridžinima na Tasmaniji. Plesao je uz didgeridoo. I fotografirao i snimao životinje koje su navodno reinkarnirane duše njihovih predaka.

U krugu oko logorske vatre sjede Aboridžini. Jedan svira

didgeridoo, a ostali oko njega udaraju ritam o bubnjeve. Vincent, na pragu 40ih godina, zabavljen je fotografiranjem zečeva koji trče oko vatre. Jedan Aboridžin daje Vincentu bubanj i pokazuje mu da i on udara ritam. Vincent se potajice izvlači iz grupe. Daleko od radoznalih pogleda, otvara kartu svijeta, zatvara oči i prstom na slijepo ubada neko mjesto na karti.

NARATOR: Godine su prolazile, Vincent je i dalje putovao.

Čim bi osjetio da se od njega počinje nešto očekivati – da nauči jezik, da prihvati običaje, on bi otvorio veliku kartu svijeta i izabrao iduću destinaciju.

46.

Vincent, u kajaku snima Eskime koji love ribu. Jedan Eskim hvata ribu, izvlači je u kayak i siječe je na komade. Sirove komade daje ostalima i oni je jedu.

NARATOR: Do svoje 60. godine života Vincent je proputovao gotovo cijeli svijet. Vidio je sve i svašta. Vidio je bijele ljude, crvene ljude, žute, crne. Živio je u kući od leda, u kući pod zemljom, spavao na obali najveće rijeke na svijetu – Amazonu. Probao je jesti sirovo meso, crve i kukce, zmijske i majmune. Nosio je na sebi krzno tuljana, listove palmi, ogrlice od najljepših koralja. Svašta je Vincent vidio, doživio i proživio. I ništa mu od toga nije bilo više neobično ili manje neobično. Sve su to bili ljudi i sve je to bio – život. I onda je jednoga dana osjetio strašan umor.

47.

Vincent u Egiptu, u Sinajskoj pustinji snima deve kako prolaze. Odjednom osjeti bol u leđima, pokuša se uspraviti, ali ne može.

NARATOR: Bilo je to u Sinajskoj pustinji, dok je snimao deve kako ljenčare. Najprije su ga zaboljela leđa, zatim je osjetio kako mu trne cijela lijeva polovica tijela, onda se preznorio i pao u nesvijest.

Vincent pada u nesvijest. Jedan jahač deve vidi ga, potrči prema njemu i pokušava mu pomoći.

48.

Večer je. Vincent leži u krevetu u Bolnici. Medicinska sestra daje mu piti vode na slamčicu.

NARATOR: Kad se probudio, ležao je u krevetu u Bolnici. Nije osjećao lijevu polovicu tijela. Nije mogao pomaknuti lijevu nogu, niti lijevu ruku. Prvi puta nakon dugo vremena osjetio se bespomoćnim. Osjećao je nevjerovatan nemir. Želio je vrištati, ali nije mogao. Zamolio je Medicinsku sestru da sve njegove filmove i sve njegove fotografije pošalje redakciji časopisa za koji je radio.

Medicinska sestra zajedno s ostalim osobljem slaže velike kutije s fotografijama i filmovima. Vincent sve to promatra ležeći nepokretan u krevetu. Kad osoblje iznese kutije iz sobe, Medicinska sestra daje Vincentu lijek za spavanje, gasi svjetlo i odlazi.

NARATOR: Tu noć dobio je lijek da lakše zaspe. Dok je gledao kroz prozor u nebo, u zvijezde, činilo mu se da čuje pjesmu. Bila mu je poznata ta pjesma, no nije znao od kuda.

Čuje se egipatska uspavanka koju je Majka pjevala Vincentu kad je bio mali.

NARATOR: Zaspao je nasmijanog lica i pogleda uprtog u zvijezde. Ujutro...

Svanulo je. Medicinska sestra ulazi u Vincentovu sobu. Prilazi krevetu, gleda Vincenta čije je lice nasmijano, a oči širom otvorene. Opipava mu puls. Vidi da je umro. Zatvara mu oči.

NARATOR: ...više nije bio tu. Bio je negdje. Nitko ne zna gdje. Ali oni koji su ga poznavali znaju da i dan danas Vincent zasigurno negdje pleše svoj neobičan ples.

49.

Medicinska sestra gleda na televiziji snimku jednog Vincentovog filma. Taj film sastavljen je od komadića neobičnih mjesta na kojima je Vincent za života bio. Na svakom "komadiću" Vincent zajedno s grupicom ljudi – bilo to Kinezi, Eskimi, Aboridžini, Bušmani, Indijanci itd. – pleše svoj neobičan ples.

POSVEĆENO Amandi Baggs
& INSPIRIRANO njezinim 10-minutnim FILMOM
"In My Language":
www.youtube.com/watch?v=JnyIM1h12jc

"Prijašnji dio ovog videa bio je na mom "prirođenom" jeziku. Mnogi ljudi pretpostavljaju kad kažem da je ovo moj jezik to ujedno znači da svaki dio videa mora u sebi sadržavati posebnu simboličku poruku, stvorenu za ljude kako bi je mogli interpretirati. Ali moj jezik nema veze sa stvaranjem riječi ili vizualnih simbola za ljude koji bi ih pokušali interpretirati. Njime komuniciram sa svime što me okružuje tako što reagiram fizički. U ovom dijelu videa voda ne simbolizira ništa. Ja samo pokušavam razumjeti vodu, kao što ona pokušava razumjeti mene. To nije besmisleno, jer ja samo odgovaram na ono što me okružuje. Ironično, ali način na koji se ja pomičem kada reagiram na sve što me okružuje je opisano kao "bivanje u svom svijetu". Međutim, kada reagiram samo na dio okoline koja me okružuje, ljudi tvrde da tek tada komuniciram na pravi način sa svijetom. Oni sude mojem postojanju, svijesti i osobnosti jer ja reagiram načinom koji vi razumijete samo majušnim dijelom. Ja prirodno razmišljam i reagiram na stvari jako različito od onog što je za vas uobičajeno. Neki ljudi ne mogu ni zamisliti kako mi živimo život na ovaj način. Pa ipak razmišljanje ljudi poput mene shvaćeno je ozbiljno samo ako mi naučimo vaš jezik. Kao što ste vidjeli ja mogu pjevati sa svime što me okružuje. Ali samo onda kada nešto napišem na vašem jeziku, pomoću ovog kompjutera, vi kažete da komuniciram. Ja mirišem stvari. Ja slušam stvari. Ja osjećam stvari. Ja isprobavam okus stvari. Ja gledam stvari. Ali nije dovoljno gledati, slušati, okusiti, mirisati ili osjetiti stvari. Potrebno je to sve napraviti na pravi način. Ako gledam knjigu ne smijem je okusiti, slušati ili napraviti nešto drugo, inače ljudi sumnjaju da sam uopće svjesno biće. Budući da njihovo shvaćanje svjesnosti uvjetuje postojanje osobnosti, to znači da oni sumnjaju u to da sam ja stvarna osoba, da uopće postojim. Iskreno, vrlo rado bih htjela doznati koliko ljudi bi da me sretnu na ulici, povjerovalo da sam ja uopće sve ovo napisala. To mi se čini jako zanimljivo. To što ne znam vaš jezik vi smatrate manjkom. A to što vi ne znate moj jezik ne smatrate manjkom, iako je moj jezik prirodniji od vašeg. Ljudi poput mene najčešće su opisani kao tajanstveni i zbrčkani. Iako ste vi ti koji biste trebali priznati da ste zbudženi, a ne autistični ljudi ili ostali ljudi s kognitivnim nemogućnostima koji su urođeno zbudženi. Mi smo čak obilježeni kao nekomunikativni ako ne govorimo "standardni jezik". Ali oni koji ne govore naš jezik nisu smatrani nekomunikativnima. I s obzirom da im je teško naučiti naš jezik, vjeruju da on uopće ne postoji. I na kraju želim vam samo reći da namjera ovog videa nije bila da se stvori neki čudan show u kojem ćete vidjeti neobičan rad jednog autističnog uma. Ovaj video je napravljen kao iznošenje stava jedne autistične osobe o postojanju i vrijednostima različitih tipova mišljenja i komunikacija. U svijetu u kojem postojanje osobe koja govori mojim jezikom i shvaćanje te osobe kao stvarne ili odrasle, inteligentne, ovisi o tome koliko se ona može približiti nekome iz vašeg svijeta; u svijetu u kojem je na taj način određeno imamo li ikakvih prava, ima osoba koje su mučene, umiru jer nisu shvaćene kao stvarne osobe zbog toga što je njihova svijest drugačija. Jedino kada se jedan od mnogih oblika osobnosti prepozna, pravda i ljudska prava će biti mogući."